

Список використаних джерел

1. Земельний кодекс України №2678 від 25 жовтня 2001 року редакція від 01.07.2014 року. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://code.leschishin.org/>
2. Маркс К., Капітал – М.Партиздат ЦК ВКП(б), 1936. –Т.1. – Кн.1. – 701 с.
3. Шубравська О.В. Інноваційний розвиток аграрного сектора економіки України: теоретико-методологічний аспект/ О.В. Шубравська // Економіка України. – 2012. – №1. – С.27-36
4. Однорог М.А. Інвестиційне забезпечення сільськогосподарських підприємств і тенденції його подальшого розвитку / М.А. Однорог // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – №11(89). –С.137-144
5. Оніщенко О. Формування нової організаційної структури аграрних підприємств / О.Оніщенко // Український журнал «Економіст». – 1999. – №1. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ua-ekonomist.com/>
6. Мулик І.І. Нарощування експортного потенціалу аграрного сектору/ І.І. Мулик // Проблеми формування нової економіки ХХІ століття: матеріали між нар.і наук.-практ. конф., 19 грудня 2008р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.confcontact.com/>
7. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Державна підтримка українського експорту. Інформація щодо зобов'язань України, взятих у процесі вступу до СОТ. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/wto/ukr/982.html>
8. Ключко В. М., Мерчанський В. В. Значення вступу України до СОТ для агропромислового комплексу / В. М. Ключко, В. В. Мерчанський // Економічний простір. - 2009. - № 22. - С. 13-21.

References

1. Zemelnyi kodeks Ukrainy №2678 vid 25 zhovtnia 2001 roku redaktsia vid 01.07.2014 roku. : <http://code.leschishin.org/>
2. Marks K. Kapital M. Partizdat TsK VKP(b), 1936. T.1. Kn.1. 701 s.
3. Shubravskaya O.V. Innovatsiynni rozvytok ahrarnogo sektora ekonomiky Ukrainy: teoretyko-metodolohichniy aspekt // Ekonomika Ukrainy. 2012. №1. С.27-36
4. Odnoroh M.A. Investytsiine zabezpechennia silskohospodarskykh pidpryemstv i tendentsii yoho podalshoho rozvytku // Aktualni problemy ekonomiky. 2008. №11(89). С.137-144
5. Onicshenko O. Formuvannia novoi orhanizatsiinoi struktury ahrarnykh pidpryemstv // Ukrainyky zhurnal «Economist». 1999. №1 : <http://ua-ekonomist.com/139-oleksy-onischenko-formuvannya-novoyi-organizatsiynoyi-struktury-agrarnogo-sektora-ukrayiny-1999.html>
6. Mulyk I.I. Narocshuvannya ekspertnoho potentsialu ahrarnoho sektoru // Problemy formirovania novoi ekonomiki ХХІ veka : mezhdunarodnaia nauchno-prakticheskaya konferentsiya, 19 dekabria 2008 g. : <http://www.confcontact.com/>
7. Ministerstvo ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy. Derzhavna pidtrymka ukrainskoho eksporty. Informatsia cshodo zavoviazan Ukrainy, vzatykh u protsesi vstupu do SOT. : <http://www.ukrexport.gov.ua/>
8. Klochko V.M., Merchanskyi V.V. Znachennia vstupu Ukrainy do SOT dlia ahropromyslovoho kompleksey // Ekonomichniy prostir. 2009. № 22. С. 13-21

ДАНИ ПРО АВТОРА

Самусь Ганна Іванівна, викладач кафедри економіки і управління
 Конотопський інститут Сумський державний університет
 Пр. Миру, 24, м. Конотоп, 41600, Україна
 e-mail: samus_anna@mail.ru

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Самусь Анна Ивановна, преподаватель кафедры экономики и менеджмента
 Конотопского института Сумского государственного университета
 пр. Мира, 24, г. Конотоп 41600, Украина
 e-mail: samus_anna@mail.ru

DATA ABOUT THE AUTHOR

Samus Ganna Ivanivna, lecturer of the department of Economics and Management
 Konotop institute of Sumy State University
 24, Myr str., Konotop, 04073, Ukraine
 e-mail: samus_anna@mail.ru

УДК 69.003

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ В КОНТЕКСТІ АКТИВІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Фесун А.С.

Предметом роботи є сукупність теоретичних і методичних засад диверсифікації інструментарію формування інвестиційних ресурсів будівельних підприємств. Метою роботи є поглиблення теоретико-методологічних засад щодо раціональної інвестиційної діяльності будівельних підприємств і її фінансування в сучасних трансформаційних умовах господарювання. Методологія проведення роботи. Методологічною основою роботи є діалектичний метод пізнання та системний підхід, які дають змогу комплексно дослідити інструменти формування інвестиційних ресурсів, оцінити їх стан і перспективи, виявити організаційно-методичні особливості розробки й реалізації інвестиційної стратегії будівельного підприємств. Теоретичні розробки базуються на загальнонаукових методах (аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія, порівняння), які використано в процесі дослідження наукової проблематики з питань інвестиційного процесу та джерел фінансових ресурсів. Результати роботи. На сучасному етапі – за стагнуючої економіки, будівельні підприємства мають дуже обмежену можливість для самофінансування, так як у більшості своїй є збитковими або малоприбутковими. Тому будівельні підприємства дедалі більше потребують диверсифікації інструментарію формування інвестиційних ресурсів. Пороте відсутність гнучкого виробничо-фінансового механізму їх використання поряд з низьким рівнем ліквідності частини будівельних підприємств створюють значні перешкоди розвитку інвестиційної діяльності в будівництві. Структура джерел фінансування інвестиційної діяльності,

залежить від рівня централізації інвестицій, від того хто є інвестором і яку форму власності вони представляють, а також від вартості кожного інвестиційного інструменту. Галузь застосування результатів: дослідження полягає в аналізі переваг та недоліків того чи іншого інструменту формування інвестиційних ресурсів та також майбутньому розробленні науково обґрунтованих пропозицій щодо удосконалення інвестиційної діяльності будівельних підприємств, напрямків, джерел та інструментів її фінансування. Висновки. Проаналізовані переваги та недоліки того чи іншого інструменту формування інвестиційних ресурсів дадуть змогу розробити науково обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення інвестиційної діяльності будівельних підприємств, напрямків, джерел та інструментів її фінансування. Їх використання на практиці дозволить раціональніше використовувати інструменти формування інвестиційних ресурсів.

Ключові слова: будівельна галузь, інвестування, інвестиційна діяльність, інвестиційні ресурси, фінансування, фінансові ресурси, джерела фінансування.

ДИВЕРСИФИКАЦІЯ ІНСТРУМЕНТІВ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ В КОНТЕКСТЕ АКТИВІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРОИТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Фесун А.С.

Предметом работы является совокупность теоретических и методологических основ диверсификации инструментов формирования инвестиционных ресурсов строительных предприятий. Целью работы является углубление теоретико-методологических основ рациональной инвестиционной деятельности строительных предприятий и ее финансирование в современных трансформационных условиях хозяйствования. Методология проведения работы. Методологической основой работы является диалектический метод познания и системный подход, которые дадут возможность комплексно исследовать инструменты формирования инвестиционных ресурсов, оценить их состояние и перспективы, выявить организационно-методические особенности разработки и реализации инвестиционной стратегии строительного предприятия. Теоретические разработки базируются на общенаучных методах (анализ, синтез, индукция, дедукция, аналогия, сравнение), которые использованы в процессе исследования научной проблематики вопросов инвестиционного процесса и источников финансовых ресурсов. Результаты работы. На современном этапе – при стагнирующей экономике, строительные предприятия имеют очень ограниченную возможность самофинансирования, так как в большинстве своем являются убыточными или низкоприбыльными. Потому строительные предприятия все больше нуждаются в диверсификации инструментария формирования инвестиционных ресурсов. Однако отсутствие гибкого производно-финансового механизма их использования наряду с низким уровнем ликвидности части строительных предприятий, создают значительные барьеры развития инвестиционной деятельности в строительстве. Структура источников финансирования инвестиционной деятельности зависит от уровня централизации инвестиций, от того кто является инвестором и какую форму собственности они представляют, а также от стоимости каждого инвестиционного инструмента. Область применения результатов: исследование заключается в анализе преимуществ и недостатков того или иного инструмента формирования инвестиционных ресурсов, а также в будущей разработке научно обоснованных предложений по усовершенствованию инвестиционной деятельности строительных предприятий, направлений, источников и инструментов ее финансирования. Выводы. Проанализированные преимущества и недостатки того или иного инструмента формирования инвестиционных ресурсов дадут возможность разработать научно обоснованные предложения по усовершенствованию инвестиционной деятельности строительных предприятий, направлений и инструментов ее финансирования. Использование их на практике даст возможность рационально использовать инструменты формирования инвестиционных ресурсов.

Ключевые слова: строительная отрасль, инвестирование, инвестиционная деятельность, инвестиционные ресурсы, финансирование, финансовые ресурсы, источники финансирования.

DIVERSIFY THE INSTRUMENTS OF INVESTMENT RESOURCES IN THE CONTEXT OF THE REVITALIZATION OF CONSTRUCTION ENTERPRISES

Fesun A.

The subject of the work is complex of theoretical and methodological foundations of construction enterprises' investment instruments diversification. The aim is deepening of theoretical and methodological foundations of rational investment activity of construction enterprises and its financing in modern economic conditions. The methodology of the work. Work is done on the basis of dialectical method and systematic approach which will give the opportunity to research instruments that used for investment resources. These methods assess their condition and prospects and also identify the organizational and methodical features of the development and implementation of construction enterprises' investment strategy. Theoretical research based on scientific methods (analysis, synthesis, induction, deduction, analogy, comparison) which are used in the process of solving scientific problems of investigation process and sources of financial resources. Results of the work. Now construction enterprises have a very limited ability to self-financing because they are mostly unprofitable or low profitable. That's why construction enterprises increasingly need in diversification of instruments of investment resources. However, the lack of flexible financial mechanism of their use and low liquidity of the construction enterprises create significant barriers to the development of investment activity in the construction industry. The structure of sources of financing investment activity depends on the level of centralization of investment, on who is an investor and what form of ownership they represent and also on the value of each investment instrument. Scope of the results: research contains an analysis of the advantages and disadvantages of different instruments of investment resources, research provides future development of scientifically based proposals on improvement of construction enterprises' investment activity. And also research describes trends and sources that provide financing of investment activity. Conclusions. Analyzed advantages and disadvantages of different instruments of investment resources provide an opportunity to elaborate scientifically based proposals for improving the investment activity of construction enterprises, trends and instruments of its financing. Using these advantages and disadvantages in practice will provide an opportunity efficient use of instruments of investment resources.

Keywords: construction industry, investment, investment activities, investment resources, financing, financial resources, sources of financing.

Постановка проблеми. Інвестиційна діяльність будівельних підприємств є важливою складовою їх розвитку. Проблема забезпечення інвестиційної діяльності будівельних підприємств фінансовими ресурсами є однією з головних при розробці напрямів розвитку будівництва в Україні та зумовлює необхідність пошуку диверсифікованих інструментів фінансування інвестиційної діяльності та пошуку інвестиційно привабливих об'єктів.

Сучасний стан економіки будівельної галузі України характеризується стагнацією, що проявляється у збільшенні обсягів недобудов, відволіканні значної частки оборотних ресурсів, а відтак і зниженням прибутковості. Але відновлення зростання в галузі, а також прискорене оновлення матеріально-технічної бази значною мірою залежать від інвестицій, залучених до неї, економічна природа яких зумовлена закономірностями розширеного відтворення. Активізація інвестиційної діяльності

будівельних підприємств дозволяє прискорити темпи відтворення засобів виробництва. У свою чергу цей процес залежить від прийняття інвестиційних рішень суб'єктів підприємства, які ґрунтуються на інформації про привабливість об'єктів інвестування. Все це переконливо свідчить про необхідність посилення уваги до розробки теоретико-методичних підходів та практичних рекомендацій щодо диверсифікації інструментарію формування інвестиційних ресурсів в контексті активізації діяльності будівельних підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання теорії і практики інвестицій, інвестиційної діяльності, формування джерел її фінансування та визначення напрямів інвестування вивчали зарубіжні вчені Г. Александер, Г. Бірман, Д. Бейлі, Л. Гітман, М. Джонк, У. Шарп, С. Шмідт, Ф. Фабозци, М. Яхяев та інші дослідники. Вагомий внесок в теорію інвестиційної діяльності, оцінки ефективності інвестицій та інвестиційної привабливості підприємств, а також в управління фінансовим забезпеченням інвестиційного процесу зробили вітчизняні науковці: І.О. Бланк, К.С. Берестовий, Л.М. Борщ, С.О. Гуткевич, А.С. Музиченко, Г.М. Підлісецький, А.А. Пересада, П.Т. Саблук, В.П. Савчук, А.М. Третяк, А.В. Чупіс, І.В. Шалигіна та інші вчені-економісти. Проте з'ясування економічної сутності інвестиційної діяльності, її фінансування, визначення місця і значення в інвестиційному процесі, підвищення рейтингів привабливості об'єктів інвестування та будівельних підприємств, що дасть змогу найбільш ефективно вкладати фінансові ресурси суб'єктів господарювання, поки що залишаються недостатньо розробленими і вимагають подальшого розвитку й удосконалення. Необхідність і практична значимість розв'язання цих і ряду інших важливих питань диверсифікації інструментарію формування інвестиційних ресурсів зумовили вибір теми дослідження та свідчать про його актуальність.

Постановка завдання. Метою статті є поглиблення теоретико-методологічних засад і практичних рекомендацій щодо диверсифікації інструментарію формування інвестиційних ресурсів в контексті активізації діяльності будівельних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Необхідною передумовою розвитку будь-якої галузі народного господарства є цілеспрямована інвестиційна діяльність. При цьому активна економічна діяльність підприємств певною мірою залежить від обсягу та форм інвестицій, тому що вони формують виробничий потенціал на новій науково-технічній базі, визначають конкурентні позиції країни на світових ринках. Не розкриваючи всі чинники кризових явищ в економіці України, які склалися за останні півтора десятиліття, все ж таки можна стверджувати, що відсутність дієвого механізму інвестування спричинила і зумовила руйнівні процеси в економіці в цілому та будівельній галузі зокрема. Від обсягів, якості інвестицій, ефективності інвестиційної діяльності значною мірою залежить доля вітчизняної економіки, зокрема і будівельної галузі, яка потребує значних коштів на структурну перебудову і підвищення ефективності усіх форм господарювання.

Поряд із тим існують також і теоретичні передумови, що зумовлюють підвищений інтерес до сутності й змісту інвестиційної діяльності. Це обумовлено тим, що більшість економічних вчень нерозривно поєднанні з категорією «інвестиції». Очевидним є те, що проблему залучення інвестицій в економіку України слід розглядати у контексті особливостей трансформаційних процесів, які відбуваються в країні. Пошук раціональної економічної моделі, що стимулюватиме інвестиційну діяльність, вимагає глибокого знання її історії, теорії та практики.

Інвестиції являють собою найважливішу економічну категорію розширеного відтворення, яка відіграє ключову роль в реалізації структурних зрушень в економіці і формуванні народногосподарських пропорцій на макрорівні, які відповідають ринковим формам господарювання.

Інвестиції являють собою вкладення фінансових ресурсів та інших коштів з метою послідовного їх збільшення і отримання економічного ефекту або іншого запланованого результату [9, с.11]. В словнику І.А. Бланка [4, с.327] інвестиції визначаються як вкладення капіталу, в грошовій, матеріальній та нематеріальній формах в об'єкти підприємницької діяльності з метою отримання поточного доходу або забезпечення підвищення його вартості в майбутньому періоді.

У зв'язку з існуванням значної кількості трактувань категорії «інвестиції» можна зробити висновок про те, що дана категорія не достатньо досліджена у вітчизняній економічній теорії [7, с.3]. Мертенс О.В. припускає трактування інвестицій з погляду трьох різних розділів економічної науки та різних областях практичної діяльності, а саме:

- з позиції макроекономіки, інвестиції є частиною сукупних витрат, які складаються з витрат на нові засоби виробництва (виробничі або фіксовані інвестиції), інвестиції в нове житло і приріст матеріальних запасів. Тобто, інвестиції – це частина валового внутрішнього продукту, не спожита в поточному періоді, і забезпечує приріст капіталу в економіці;
- в теорії виробництва зокрема і в цілому мікроекономіці, інвестиції – є процес створення нового капіталу (включаючи як засоби виробництва так і людський капітал);
- в фінансовій теорії під інвестиціями розуміють, придбання реальних або фінансових активів, тобто, це сьогоденні затрати, метою яких є отримання майбутньої вигоди [7, с.3-4].

Можливо також категорію інвестиції трактувати з точки зору макро- та мікроекономіки:

- з точки зору макроекономіки – інвестиції є всі види ресурсів у вигляді відшкодованих витрат на раніше здійснені вкладення та частина приросту доданої вартості, які у сукупності забезпечують безперервність процесу розширеного відтворення;
- з точки зору мікроекономіки – інвестиції є вкладення фінансового, матеріального та нематеріального капіталу в об'єкти підприємницької, з метою його примноження, та/або отримання соціального ефекту.

Якщо мета інвестицій зводиться до отримання прибутку, то в такому випадку капітал слід вкладати лише в об'єкти підприємницької діяльності, оскільки спрямування його в соціальну, науково-технічну та природоохоронну сфери не обіцяє безпосередніх вигод.

Інвестиційні проекти реалізуються в різних напрямках розвитку галузей, а кінцеві результати досягаються по декількох аспектах (науково-технічному, екологічному, бюджетному), які часто не піддаються оцінці. Слід також відмітити, що в сучасній літературі інколи зустрічаються помилкові або не досить широкі трактування категорії «інвестиції». На наш погляд, існує чотири помилки в трактуванні інвестицій, а саме:

- 1) автор [9] вражає, що інвестиції - це «вкладення грошових коштів(фінансових ресурсів)». Але оскільки інвестування може здійснюватися не тільки у вигляді грошових коштів, але і рухомого та нерухомого майна, різних фінансових інструментів (цінних паперів та їх похідних), нематеріальних, трудових ресурсів тощо.
- 2) іншою помилкою, яка зустрічається в економічній літературі при трактуванні інвестицій є те, що інвестиції являють собою «довгострокове вкладення капіталу» [5]. Але оскільки вкладення капіталу може бути і короткострокове, головне щоб інвестор зміг отримати прибуток на який він розраховує.

3) також часто зустрічається ототожнення поняття «інвестиції» з поняттям «капітальні вкладення» [2]. Це означає, що інвестиції розглядаються досить звужено, лише як вкладення коштів у відтворення основних фондів.

4) наступним, на нашу думку, помилковим твердженням є те, що інвестиції вважають «одним із джерел фінансування підприємства» [13, с.10]. Однак будь-яке фінансування можна вважати інвестицією.

Існують також думки щодо, трактування купівлі автомобіля чи побутової техніки, як споживчих інвестицій. Так А.Бланк [3, с.12] стверджує, що «найбільш типова помилка полягає в тому, що під інвестиціями розуміють будь-яке вкладення коштів, яке може і не призводити ні до росту капіталу, ні до отримання прибутку. До них часто відносять так звані «споживчі інвестиції» (купівлі автомобіля чи

побутової техніки тощо)». Мертенс О.В. відносить до реальних інвестицій витрати на матеріальні об'єкти або послуги, які будуть використовуватися на протязі деякого проміжку часу. «До реальних інвестицій можна віднести не лише витрати пов'язані з виробництвом, але і, наприклад, будівництво будинку, купівлю автомобіля, предметів мистецтва або колекційних вин» [7, с.4], вважаючи при цьому, що «будь-які витрати на створення нового або відновлення існуючого капіталу – це реальні інвестиції».

Віленський П.Л., В.Н.Лівшица та С.А.Смоляк [6, с.21-22] на прикладі купівлі автомобіля фізичною особою доводять, що саме такі операції і є операціями інвестування. «Припустимо, що Ви вирішили купити автомобіль, і кошти на це у Вас є, але чому тоді Ви не витрачаєте ці кошти сьогодні на їжу, діамантові прикраси або подорож на Кіпр, адже, купуючи автомобіль сьогодні, Ви тим самим відмовляєтесь від деяких інших нагальних (хоча, можливо і не дуже важливих) потреб. Автовласники могли б дати на це запитання багато різних відповідей, скажімо таких:

- тому що не хочу витрачати багато часу на проїзд громадським транспортом, на роботу, дачу, до знайомих тощо;
- тому що отримую задоволення від самого процесу водіння автомобіля;
- тому що хочу заробити грошей на приватних перевезеннях і т.д.

Зверніть увагу, що у всіх цих відповідях автомобіль дозволяє отримати певний дохід, задоволення або зменшення витрат в майбутньому. Той факт, що Ви купляєте автомобіль, а не відмовляєтесь від покупки, означає, що відмову від задоволення сьогоднішньої потреби, Ви цінуєте менше, ніж майбутній результат від користування автомобілем».

Із викладеного вище прикладу зрозуміло, що для кожної людини купівля того чи іншого матеріального чи нематеріального блага є формою інвестування в свої можливості.

Інвестування є процесом здійснення інвестиційної діяльності, яка в свою чергу реалізується за рахунок всіх можливих джерел її фінансування.

В процесі дослідження літературних джерел, було виявлено неоднозначність у трактуванні категорії «інвестиції», а також, інколи, ототожнення понять інвестування та фінансування. Крім інвестування, в економічній науці використовується й поняття фінансування, тобто забезпечення необхідними фінансовими ресурсами витрат на здійснення або розвиток чого-небудь, наприклад, проекту, технічного переозброєння, плану заходів, комплексної програми бюджету та бюджетних витрат тощо [11, с.509]. За іншим визначенням, фінансування – це сукупність методів і коштів на покриття витрат, необхідних для реалізації економічного проекту [10, с.739]. Виходячи з цього визначення, фінансування можна здійснювати за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів на безповоротній основі, а також за рахунок частини прибутку підприємств та об'єднань з метою їх розвитку й покриття витрат неприбуткових видів діяльності. Слід відзначити, що твердження про те, що фінансуванню підлягають лише економічні проекти, є неточним, оскільки соціальні та наукові проекти також підлягають фінансуванню (культурні, екологічні тощо).

З точки зору створення умов для безперервного процесу відтворення визначальним елементом фінансового механізму підприємства є його фінансове забезпечення. «Фінансове забезпечення відтворювального процесу – це покриття відтворювальних витрат за рахунок фінансових ресурсів, що акумулюються суб'єктами господарювання і державою».

Кашенко О.Л. вказує, що «фінансування – забезпечення необхідними фінансовими ресурсами витрат на розвиток народного господарства, які здійснюються за рахунок власних коштів суб'єктів господарювання, асигнувань з державного бюджету та інших фінансових джерел. Тобто, фінансування за такими уявленнями має функцію грошового покриття витрат ..., можна розглядати як фінансове забезпечення процесу відтворення...».

На думку окремих вітчизняних вчених фінансове забезпечення, полягає «... у виділенні певної суми фінансових ресурсів на розв'язання окремих завдань фінансової політики господарюючого суб'єкта».

Таким чином, у переважній більшості випадків фінансування розглядається як виділення певної суми фінансових ресурсів на розв'язання окремих завдань фінансової політики господарюючого суб'єкта. При цьому виділяють забезпечувальну та регулятивну його дію. Забезпечувальна дія проявляється у встановленні джерел фінансування, тобто покриття повсякденних потреб і характеризує пасивний вплив фінансового забезпечення. Регулятивна дія реалізується через виділення достатніх обсягів коштів і через конкретну форму фінансового забезпечення, та характеризує активний вплив фінансового забезпечення.

З метою диверсифікації інструментарію формування інвестиційних ресурсів здійснюють класифікацію інвестицій за різними формами, видами, способами тощо. Класифікація – це впорядкування по відповідних ознаках розподілу об'єктів заданої кількості за сукупністю правил з метою поліпшення збору, передачі, обробки, зберігання та використання економічної інформації. Класифікація – (від лат. Classis – розряд і ...-«фікація») розподіл предметів за спільними ознаками з утворенням певної системи класів з даної сукупності предметів. Під об'єктами класифікації розуміють предмети, поняття, властивості або інші елементи множини для якої розробляють класифікацію. В нашому випадку це можуть бути предмети інвестування, його форми.

Виходячи з джерел фінансування інвестиції поділяються на власні, боргові та залучені фінансові ресурси інвестора.

Класифікацію інструментів формування інвестиційних ресурсів в будівельній галузі можна зобразити наступним чином (Таблиця).

Таблиця. Класифікація інструментів формування інвестиційних ресурсів

Типи джерела	Форми	Методи	Інструмент
Внутрішнє	Власні інвестиції	Самофінансування	Прибуток, амортизація, строкові та поточні депозити, відсотки за наданими кредитами, мобілізовані внутрішні резерви
Зовнішнє	Боргові інвестиції	Боргове фінансування	Кредити, облигації, факторинг, форфейтинг
		Оренда	Оперативний лізинг, фінансовий лізинг, селенг
	Залучені інвестиції	Акціонування (пайове фінансування)	Акції (прості і привілейовані), внески до статутного капіталу вітчизняних і закордонних інвесторів
		Пілгове фінансування та субсидування	Гарантування, безкоштовне цільове фінансування, дотації, гранти, субвенції, спонсорство, донорство
		Фінансування на консорційних засадах	Ресурси інших підприємств та їх об'єднань

Власні інвестиційні ресурси інвестора, це: раніше здійснені довгострокові фінансові вкладення, строк погашення яких минає в поточному періоді; іммобілізована в інвестиції частина надлишку оборотних активів; реінвестування шляхом продажу частини основних засобів; страхова сума відшкодування збитків, що пов'язані з втратою майна; амортизаційні відрахування; частина чистого прибутку, що спрямована на розвиток виробничої сфери [12, с. 70];

Боргові інвестиційні ресурси: інвестиційний лізинг (оренда товарів довготермінового користування [12, с. 70]); податковий інвестиційний кредит; цільовий державний кредит (кредит має форму цільових кредитів або кредитних ліній, які застосовуються

для підтримки певних галузей народного господарства, їх груп або окремих великих підприємств [12, с. 70]); емісія облігацій компанії; довготермінові кредити банків та інших кредитних структур (за терміном більш ніж один рік, що використовуються для розширення або модернізації виробництва і погашаються з накопиченого прибутку).

Залучені інвестиційні ресурси: емісія акцій компанії; емісія інвестиційних сертифікатів (інвестиційних фондів і компанії); внесок сторонніх вітчизняних та закордонних інвесторів в статутний фонд; безоплатне надання державними органами та комерційними структурами коштів на цільове інвестування.

Принциповою різницею між залученими та борговими інвестиційними ресурсами є те, що при фінансуванні за рахунок залучених вимагається взамін певна частка статутного капіталу, а за боргові фінансові ресурси сплачується з частини доходу.

Також до власних джерел фінансування відносяться кошти отримані від продажу вибулих з експлуатації частини основних засобів.

До інших власних джерел відносять планові нагромадження, економія від зниження собівартості, мобілізація внутрішніх ресурсів, кошти від продажу вибулих (зайвих) основних фондів, а також від продажу цінних паперів.

Під плановими нагромадженнями розуміється відношення встановленого розміру надходжень і вартості будівельно-монтажних робіт, які проводяться господарським способом.

Економія від зниження собівартості являє собою зменшення у розмірі певного відсотка собівартості продукції (робіт, послуг).

Сума мобілізації внутрішніх ресурсів визначається співставленням нормативу оборотних активів з джерелами його забезпечення, а також розміру кредиторської заборгованості на початок і кінець запланованого року:

$$M = N_{oa} - H_{no} - / + П_{кз};$$

де, N_{oa} – очікувана наявність оборотних активів у капітальному будівництві на початок запланованого року;

H_{no} – планова потреба в оборотних активах на кінець запланованого року;

$П_{кз}$ – сума приросту (зниження) кредиторської заборгованості на цей же час.

Також підприємство може отримати додаткові фінансові кошти від продажу вибуваючих чи зайвих основних фондів, а також від продажу цінних паперів.

На сучасному етапі – під час стагнуючої економіки, будівельні підприємства, мають дуже обмежену можливість для самофінансування, так як у більшості своїй є збитковими або малоприбутковими. Тому будівельні підприємства дедалі більше потребують диверсифікації інструментарію формування інвестиційних ресурсів. Пороте відсутність гнучкого виробничо-фінансового механізму їх використання поряд з низьким рівнем ліквідності частини будівельних підприємств створюють значні перешкоди розвитку інвестиційної діяльності в будівництві.

Залучені інвестиційні ресурси – це кошти, отримані від емісії та продажу акцій, пайових та інших внесків у статутний фонд, емісія інвестиційних сертифікатів, безкоштовне цільове інвестування, що надається державними органами та комерційними структурами.

Однією з головних переваг використання акцій в якості інструменту фінансування інвестицій є відсутність необхідності фіксованих виплат по звичайних акціях і відносно невелика вартість обслуговування в якості дивідендних виплат за привілейованими акціями. Головним недоліком цього інструменту фінансового ринку для менеджменту підприємства є необхідність допуску до управління компанією нових акціонерів. Крім того, маловідомі на ринку підприємства, чії акції неліквідні, повинні проводити досить довгу та кропітку роботу із залученням інвестиційних консультантів, потребує додаткових затрат та призводить до збільшення вартості використання вказаного інструменту фінансування інвестицій.

Боргові (позикові) інвестиційні ресурси – це банківські і державні (бюджетні) кредити, облігаційні позики, лізинг, вексельне кредитування, інвестиційний податковий кредит і т.д. [1, с.76].

Банківські кредити для задоволення інвестиційних потреб підприємства використовують нечасто у зв'язку з їх високою вартістю. Крім того, банківські кредити незручні також і своєю короткотерміновістю. Ще однією перешкодою на шляху залучення кредитних ресурсів є застава. Вона повинна бути досить ліквідною, щоб у випадку неповернення суми кредиту або невиконання відсотків по ньому її можна було реалізувати за короткий термін. Заставою можуть бути будинки, обладнання, запаси продукції та інші активи. Однак в умовах, коли основні фонди підприємства значно зношені, а конкурентоздатність продукції недостатньо висока, питання забезпечення заставою стоїть надзвичайно гостро.

Венчурне інвестування, як правило, здійснюється в малі і середні приватні або приватизовані підприємства в формі акціонерного інвестування, на відміну, наприклад, від банківського кредитування; або в формі середньо-довгострокового кредитування під кредитне забезпечення у вигляді застави або зобов'язань (поруки) третіх осіб.

В міжнародній практиці зустрічаються комбіновані форми венчурного фінансування, за яких частина коштів вноситься в акціонерний капітал, а інша надається у формі інвестиційного кредиту. Капітал для інвестицій може надаватися як корпоративними так і індивідуальними венчурними інвесторами.

Основними перевагами венчурного фінансування є довготерміновий, від 3-7 років, термін фінансування, без заставна схема отримання грошових коштів, а також те, що розмір інвестицій не пов'язаний напряму з поточним оборотом компанії.

Крім того, А.А.Пересада [8, с.182] відносить до джерел фінансування інвестиційної діяльності страхові внески та внески до Пенсійного фонду вважаючи, що суми цих коштів беруть участь у забезпеченні відтворення виробничих сил як засобів праці та робочої сили. Ми з таким твердженням не погоджуємося, так як ці фінансові ресурси надходять на фінансування інвестиційної діяльності, не прямо, а опосередковано.

Висновки з проведеного дослідження. Інвестиційна діяльність являє собою вкладення інвестицій (інвестування) та сукупність практичних дій юридичних осіб, держави та фізичних осіб щодо реалізації інвестицій. Ефективність інвестиційної діяльності характеризується системою показників, що відображають співвідношення пов'язаних з інвестиціями затрат і результатів, що показують економічні переваги одних інвестицій над іншими. Економічна ефективність інвестиційної діяльності являє собою загальну економічну категорію для будь-якого виду підприємницької діяльності, вона визначається зіставленням економічного результату з витратами на досягнення цього результату. Оцінка економічної ефективності інвестиційної діяльності займає центральне місце в процесі обґрунтування та вибору інвестиційного проекту.

Інвестування та фінансування подібні в тому, що вони як процес орієнтований на платежі є тотожними, також, за своєю метою – як інвестування так і фінансування передбачають отримання певного позитивного ефекту, економічного соціального та екологічного. Так як фінансування яке здійснюється в межах державних фінансів, в більшій мірі передбачає отримання соціального чи екологічного позитивного ефектів, а економічний є похідним, то фінансування в межах корпоративних фінансів – навпаки, передбачається в першу чергу, отримання позитивного економічного ефекту, а соціальний і екологічний є похідними.

Інвестиційної діяльності в будівництві притаманні свої особливості, в тому числі і по відношенню до диверсифікації інструментарію формування інвестиційних ресурсів. Саме тому було обґрунтовано поділ інструментів фінансування інвестиційних ресурсів на власні, позикові і залучені фінансові ресурси.

Список використаних джерел

1. Алексеев Е.Е. Взаимодействие источников, механизмов и инструментов финансирования инвестиций: Препринт. - Новосибирск: НГАЭиУ, 2009. - 10с.
2. Барканов В.І. Інвестиційні фактори підприємництва. - К.:ЗАТ "НІЧЛАВА". 2001. - 144 с.
3. Бирман Г., Шмидт С. Экономический анализ инвестиционных проектов/ Пер. с англ. под ред. Л.П. Бельх. - М.:Банки и биржи, ЮНИТИ, 2006. - 631с.
4. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент. - К.: МП ИТЕМ Лтд: Юнайтед Лондон Трейд Лимитед, 2005. - 447 с.
5. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе. Пер. с англ. 4-е изд. - М.: "Дело-ЛТД", 2004. - 720 с.
6. Ван Хорн Д.К. Основы управления финансами. - М.: Финансы и статистика, 2006. - 799 с.
7. Мамуль Л.О., Чернявська Т.А. Нові методичні підходи до аналізу інвестиційної привабливості регіонів// Вісник економічної науки України. - 2005. - №1(7). - с.83-89
8. Пересада А.А. Управление инвестиционным процессом. - К.: Лібра, 2002. 472с.
9. Портер М.Э. Конкуренция. - М.:Издательский дом Вильямс, 2009. 495 с.
10. Управление инвестициями / Под ред. В. В. Шеремет, В. М.Павлюченко, В. Д. Шапиро и др. - М.: Высшая школа, 1998. - 416 с.
11. Фінанси підприємств: Навчальний посібник/За ред. Г.Г.Кірейцева. - К.: ЦУЛ, 2002. - 268 с.
12. П.А. Лайко, М.В. Мних Фінанси підприємств. - К.:Знання України, 2004. - 428 с.
13. Черваньов Д.М., Нейкова Л.І. Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України. - К.: "Знання", КОО, 2006. - 514 с.
14. **Amit Bhaduri** / On the dynamics of profit-led and wage-led growth **Cambridge** Cambridge Journal of Economics 2008 32(1):147-160

References

1. Alexeev E.E. Vzaimodeystvie istochnikov, mekhanizmov I instrumentov finansirovaniya investiziy: Preprint. Novosibirsk: NGAЕiU, 2009. 10 с.
2. Barkanov V.I. Investuziyni factoru pidpruemnuztva. K.:ZAT «NICHЛАVA». 2001. 144с.
3. Birman G., Shmidt S. Economicheskyy analiz investizionnyh proektov/ Per. s angl. pod red. L.P. Beluh. M.:Banki I birgi, YNITI, 2006. 631 с.
4. Blanc I.A. Investizionniy menedgment. K.: MP ITEM Ltd: Unayted London Trade Limited, 2005. 447 с.
5. Blaug M. Economicheskaya musl v retrospective. Per. s angl. 4-e izd. M.:»Delo-LTD», 2004. 720 с.
6. Van Horn D.K. Osnovy upravleniya finansami. M. : Finansu I statistika, 2006. 799 с.
7. Mamul L.O., Cherniavska T.A. Novi metoduchni pidhodu do analizu investuziynoi pruvabluvosti regioniv// Visnuk ekonomichnoi nauku Ukrainu. 2005. №1(7). с.83-89.
8. Peresada A.A. Upravlinnia investuziynum procsom. K.:Libra, 2002. 472 с.
9. Porter M.E. Konkurenciya. M.:Izdatelskiy dom Vilyams, 2009. 495 с.
10. V.V. Sheremet, V.M. Pavluchenko, V.D. Shapiro i dr. Upravlenie investiziyami. M. : Vishaya shkola, 1998. 416 с.
11. Finansu pidpruemstv: Navchalnyy posibnuk /Za red. G.G. Kireyzeva. K.: ZUL, 2002. 268 с.
12. P.A. Layko, M.V. Mnuh. Finansu pidpruemstv. K.: Znannya Ukrainu, 2004. 428 с.
13. Chervaniov D.M., Neykova L.I. Mehedgment innovaciyno-investuziynogo rozvutku pidpruemstv Ukrainu. K.: «Znannya», KOO, 2006. 514 с.
14. **Amit Bhaduri** / On the dynamics of profit-led and wage-led growth **Cambridge** Cambridge Journal of Economics 2008 32(1):147-160

ДАНИ ПРО АВТОРІВ:

Фесун Артем Сергійович, аспірант кафедри менеджменту в будівництві, Київський національний університет будівництва й архітектури вул. Червоноармійська 1, кв. 30, м. Бориспіль, Київська обл., 08300, a.fesun@mail.ru

ДАНИЕ ОБ АВТОРАХ

Фесун Артем Сергеевич, аспирант кафедры менеджмента в строительстве, Киевский национальный университет строительства и архитектуры ул. Красноармейская 1, кв. 30, г. Борисполь, Киевская обл., a.fesun@mail.ru

DATA ABOUT THE AUTHORS

Artem Fesun, postgraduate of building construction management, Kiev National University of Construction and Architecture. Chervonoarmiyska str. 1, ft. 30, Boryspil, Kiev region, Ukraine, 08300, a.fesun@mail.ru

УДК 338.12:65.0:658

ЕЛЕМЕНТИ РЕЗОНАНСНО-КОМПЕНСАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ БУДІВЕЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Шпаков А.В.

Предметом дослідження є методичні складові управління конкурентним потенціалом будівельних підприємств. Метою статті є обґрунтування створення базисної концепції використання циклічності і ритмічності виробничих, економічних та інформаційних процесів в будівельних організаціях для потреб підвищення ефективності управління їх конкурентним потенціалом;

В роботі використано методи системного аналізу, функціональний аналіз факторів конкурентоспроможності, метод аналогій; Результатом роботи є постановка задачі для створення резонансних механізмів впливу на господарську діяльність підприємства та його конкурентоспроможність. Визначено напрями реалізації конкурентного потенціалу будівельного